

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

Педагогічна практика в ДЮСШ (секційна робота)
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавр

(назва освітнього ступеню)

Спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

(шифр і назва спеціальності)

Освітнього ступеня «бакалавр»

(Шифр за ОПІ ООК 30)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: К. В. Решетнікова, викладач

Програма затверджена на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної культури

Протокол від 28 серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри здоров'я людини та фізичної культури

_____ (підпис) (О. І. Антонова)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до видання методичною комісією КрНУ

за спеціальністю 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)»
(шифр і назва спеціальності)

Протокол від 28 серпня 2023 року № 1

Голова (Т. І. Лошицька)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Педагогічна практика в ДЮСШ (секційна робота) є завершальним етапом у системі практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, передбачена для студентів 4 курсу. Студенти спеціальності 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)» проходять педагогічну практику на базі дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ), спортивних клубів (СК), спортивних секцій, на четвертому курсі в 8 семестрі (тривалість практики чотири тижні).

МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Мета: забезпечити особистісну готовність студентів до практичної реалізації набутих у процесі навчання фундаментальних знань про теоретико-методологічні аспекти тренерської діяльності за видом спорту, принципи її організації та форми проведення зі спортсменами груп початкової підготовки.

Відповідно до основної мети визначені такі завдання педагогічної практики в ДЮСШ для студентів спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура):

1. Формування інтегральної компетентності (ІК). А саме: Здатність розв'язувати спеціалізовані практичні завдання в галузі загальної середньої освіти із застосуванням концептуальних методів педагогічних наук, психології, теорії та методики навчання тощо.

2. Формування професійних (фахових) компетентностей (ФК). А саме: ФК 2. Володіти термінологічною базою освітньої галузі/ навчального предмета відповідно до вимог державного стандарту вчителя.

ФК 3. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до програмних результатів навчання.

ФК 4. Здатність формувати в учнів ключові компетентності та уміння, а також здійснювати інтегроване навчання.

ФК 5. Здатність добирати й використовувати сучасні ефективні методики і технології фізичного виховання і гармонійного фізичного розвитку учнів

ФК 6. Здатність здійснювати оцінювання і моніторинг досягнень учнів на

засадах компетентнісного підходу.

ФК 9. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові, фізіологічні та інші індивідуальні особливості учнів.

ФК 14. Здатність організовувати безпечне освітнє середовище та здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки спортивних рухів, безпеки життєдіяльності, гігієни, а також фізіологічних наслідків гіпокінезії.

ФК 15. Здатність використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу, популяризувати сучасні рухові програми серед учнів та членів педагогічного колективу.

ФК 18. Здатність прогнозувати результати навчання та планувати освітній процес.

ФК 19. Здатність самостійно проводити уроки фізкультури з дітьми різного шкільного віку, проводити різні види і форми фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів у поза навчальний час.

ФК 20. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому середовищі.

ФК 22. Здатність використовувати різноманітні підходи для розв'язання проблем у педагогічній діяльності

ФК 23. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби, умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.

Відповідно до завдань педагогічної в ДЮСШ для студентів спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) передбачено програмні результати навчання (ПРН). А саме:

ПРН 3. Принципи командної роботи та професійної етики вчителя фізкультури. Принципи толерантності, діалогу, співробітництва.

ПРН 4. Професійна термінологія та категоріальний апарат дисципліни.

ПРН 5. Вимоги до результатів навчання учнів за типовими освітніми програмами. Критерії та рекомендації щодо оцінювання результатів

навчання учнів. Етичні принципи та вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів.

ПРН 6. Методики і технології планування та моделювання змісту навчання. Види планів.

ПРН 7. Ґрунтовні знання навчального предмета «Фізична культура» (зміст, мета, завдання, принципи, методи) і можливостей його інтеграції з іншими навчальними предметами. Система фізичного виховання в Україні.

ПРН 8. Форми організації занять з фізичного виховання. Особливості та різновиди шкільних уроків фізкультури. Їх мета, завдання. Функції учителя фізкультури. Зміст педагогічного аналізу уроку.

ПРН 9. Загальні основи навчання руховим діям. Механізм формування рухових умінь та навичок.

ПРН 10. Зміст та шляхи реалізації оздоровчих завдань уроку. Методики оцінки та моніторингу фізичного здоров'я школярів. Прийоми формування ціннісного ставлення до індивідуального здоров'я.

ПРН 15. Критерії педагогічної майстерності вчителя фізкультури. Рухова, мовна, психологічна, інтелектуальна підготовка вчителя фізкультури. Шляхи вдосконалення.

ПРН 18. Організувати освітній процес відповідно до вимог законодавства, з урахуванням вимог типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів тощо. Застосовувати сучасні методики і технології моделювання змісту навчання учнів предмету «фізична культура».

ПРН 20. Добирати відповідні засоби, методи навчання та розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, курсу навчання тощо.

ПРН 21. Застосовувати інноваційні технології навчання, знати сучасні та популярні рухові та оздоровчі програми. Використовувати їх елементи на уроках фізкультури.

ПРН 24. Володіти прийомами та методиками контролю та самоконтролю фізичного стану та методиками експрес-оцінки фізичного здоров'я, популяризувати їх у освітньому процесі.

ПРН 27. Створювати умови для збереження психічного здоров'я учнів. Вживати заходів щодо запобігання та протидії булінгу, різним проявам насильства серед учнів та інших учасників освітнього процесу.

ПРН 28. Організовувати освітнє середовище та процес фізичного виховання зокрема, з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, безпеки спортивних рухів, санітарії та гігієни, протиепідемічних правил. Проводити просвітницьку роботу щодо профілактики спортивного травматизму

ПРН 29. Застосовувати різні форми оцінювання досягнень учнів на уроці фізкультури та їх динаміки. Дотримуватися академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів. Забезпечувати дотримання учнями академічної доброчесності під час здобуття освіти.

ПРН 34. Планувати та проводити секційну роботу з популярних видів спорту у ЗЗСО. Володіти прийомами виховної роботи.

Завдання практики:

1. Створити чітке уявлення про майбутню професійну діяльність.
2. Проінформувати стосовно мети, задач, спеціальних (фахових) компетентностей та програмних результатів, які отримає студент внаслідок проходження педагогічної практики в ДЮСШ.
3. Ознайомити з нормативною, методичною документацією та матеріально-технічною базою спортивних закладів.
4. Сформувати базові і спеціальні професійні уміння та навички тренерської роботи.
5. Придбати навички ефективного педагогічного спілкування і взаємодії з урахуванням психофізіологічних особливостей віку спортсменів на

етапі початкового навчання.

6. Сприяти розвитку якостей та здібностей притаманних фахівцю у галузі фізичної культури і спорту.

7. Закріпити теоретичні знання зі спеціальності та їх подальше удосконалення в практичній діяльності.

8. Активізувати прагнення до самовдосконалення та професійного росту під час навчання та у майбутньому.

ЗМІСТ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З РОЗДІЛІВ ПРАКТИКИ

I. Організаційна робота.

1. Участь студентів в установчій та підсумковій конференціях.
2. Знайомство зі структурою спортивної бази, де відбувається практика.
3. Проведення бесіди з дирекцією спортивного закладу, тренерами, лікарем.
4. Вивчення загального річного плану роботи спортивної групи на етапі початкової підготовки.
5. Підготовка звітної документації.

II. Навчально-тренувальна робота.

1. Ознайомлення з плануванням та обліком роботи спортивних груп початкової підготовки.
2. Вивчення методів викладання навчально-тренувальної роботи в спортивних групах початкової підготовки.
3. Спостереження за відкритими навчально-тренувальними заняттями, проводимими тренерами за видом спорту та їх аналіз, вивчення процесу підготовки до навчально-тренувальних занять.
4. Складання планів-конспектів занять для груп початкової підготовки за видом спорту.
5. Проведення педагогічного аналізу навчально-тренувального заняття (тренера).

6. Проведення студентом в якості помічника навчально-тренувальних занять (1 тиждень).
7. Самостійне проведення в якості тренера не менш 6 навчально-тренувальних занять в групах початкової підготовки за видом спорту (наступні 2 тижні).
8. Підготовка і проведення спортивного свята та фізкультурно-оздоровчого заходу з юними спортсменами.

III. Виховна робота в спортивній групі.

1. Організація та проведення спортивного свята та фізкультурно-оздоровчого заходу в групах початкової підготовки за видом спорту.
2. Проведення не менш 2-х бесід з фізичного виховання та спорту в групі.

IV. Профорієнтаційна робота.

Проведення індивідуальних бесід з дітьми з питань фізичного виховання, фізичної культури і спорту.

Індивідуальні завдання

Для студентів, які навчаються за індивідуальним планом, або з поважних причин не можуть виконувати основну програму практики або навчаються дистанційно.

До індивідуальних завдань віднесено:

- Оформлення звітної документації згідно програми практики.
- Розробка 6 розгорнутих планів-конспектів навчально-тренувальних занять на етапі початкової підготовки за видом спорту; сценарій спортивного свята та план фізкультурно-оздоровчого заходу, текст бесіди тощо.

ЗАЛКОВА ДОКУМЕНТАЦІЯ

Складання документації є одним із основних розділів діяльності студента-практиканта під час проходження спортивно-педагогічної практики у спортивному закладі.

Основними документами планування тренувань і змагань за видом спорту є річний план роботи спортивної групи в закладі, де проводиться практика, навчально-тренувальна програма і календар змагань. Усі документи планування розробляються на їх основі і повинні бути логічно і змістовно пов'язані між собою.

Звіт про проходження практики має висвітлювати, аналізувати та узагальнювати проведені під час практики види робіт. Під час написання звіту слід спиратися на записи у педагогічному щоденнику, які проводилися практикантом щоденно протягом її тривалості.

Звіт включає такі частини:

- титульний аркуш;
- основна частина (складається з трьох розділів: організаційна робота, навчально-тренувальна робота, виховна робота);
- профорієнтаційна робота;
- висновки.

З метою грамотного написання звіту студентам надається стисла характеристика за кожним розділом:

1. Організаційна робота. В цьому розділі необхідно зазначити, скільки навчально-тренувальних занять студент відвідав в якості помічника тренера на базі практики, скільки занять відвідав у інших практикантів, що корисного взято з цих відвідувань, якими ефективними прийомами взаємодії з вихованцями слід скористатися, чого слід уникати в роботі тренера.

Необхідно зазначити кількість проведених навчально-тренувальних занять, в яких групах вони проводилися, які оцінки були виставлені за проведені заняття. Який позитивний досвід був накопичений, що не вдалося вирішити і чому, над чим необхідно працювати в подальшому.

Крім того, потрібно детально проаналізувати роботу інших студентів-практикантів (аналіз методів тренування, завдання, відповідність тренувальних навантажень, віку дітей, рівень їх підготовленості тощо),

висвітлити роботу зі спортсменами, що не встигають у навчанні і з тими, що виявили здібності до занять спортом.

Також в організаційній частині має бути загальна інформація стосовно засобів, методів і форм роботи під час навчально-тренувальних занять, висновками про ефективність різних форм взаємодії спортсменів і тренера; висновками про те, що необхідно засвоїти і використовувати у власній роботі в майбутньому, чого слід уникати, яким чином самовдосконалюватися.

2. *Навчально-тренувальна робота.* В цій частині слід зазначити, з якими методичними матеріалами ознайомився студент-практикант, що зробив для поліпшення роботи в спортивному закладі, де проходить практика.

Необхідно проаналізувати теорію та методику підготовки спортсменів-початківців, проведення навчально-тренувальних занять, їх специфіку; аргументувати засоби, методи, методичні прийоми, форми навчання, що використовувались студентом під час проходження спортивно-педагогічної практики. Особливу увагу слід приділити вивченню і закріпленню техніки рухів юних спортсменів, описати технології, що використовувались при навчанні, обґрунтувати власні розробки з цього питання, запропонувати інновації тощо. В кінці даної частини звіту необхідно зробити висновок про те, якими мають бути сучасні навчально-тренувальні заняття в групах початкової підготовки, як і чому слід навчати дітей цього віку та виду спорту, які методи і засоби тренування краще сприяють більш ефективному навчанню, якою має бути методика підготовки і проведення сучасних спортивних занять.

3. *Виховна робота.* В цій частині звіту слід висвітлити роботу студента-практиканта якості тренера. Необхідно дати розгорнуту характеристику проведення спортивного свята за видом спорту: провести ґрунтовний аналіз задуму, виховного впливу, ефективності і значущості розробленого заходу; фізкультурно-оздоровчого заходу – який оздоровчий та виховний вплив відбувається на спортсменів-початківців. Найважливішим в аналізі виховної роботи є чітке визначення якостей і психологічних особливостей юних

спортсменів, формування яких ставилося за мету у виховній роботі. Також необхідно зазначити роботу пропаганди здорового способу життя та агітацію щодо занять спортом серед батьків.

Зазначити складності, які виявились в роботі, назвати шляхи вирішення проблем. Потрібно дати оцінку усій проведеній роботі, спробувати визначити вдалі знахідки і прорахунки у виховній роботі, зробити висновки.

4. *Профорієнтаційна робота.* Перш за все потрібно вказати, які заходи були зроблені за даним видом роботи: бесіда, коротка доповідь, обгрунтоване запрошення відвідати ЗВО/кафедру, презентація та ін., і результати проведеної роботи серед юних спортсменів та їх батьків. Мета даного виду роботи – пропаганда здоров'я та здорового способу життя завдяки фізичному вихованню і спорту, популяризація спеціальності 014.11 «Середня освіта (Фізична культура).

Висновки. У висновках звіту необхідно зазначити, яке значення мала спортивно-педагогічна практика для фахової підготовки майбутнього тренера-викладача, які позитивні і негативні сторони спостерігалися в організації практики, написати свої пропозиції щодо її організації, зробити висновки про власні здобутки під час виконання завдань практики, інші цікаві і значущі моменти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПЕРІОД ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Оцінка навчально-методичної, позакласної роботи визначається методистом відповідно до таких критеріїв:

оцінка *«зараховано»*:

- студент виконав увесь обсяг роботи по програмі практики;
- усі види робіт проведені на високому науково-методичному рівні;
- раціонально застосовувалися різні методи навчання, прийоми організації й активізації учнів, підтримувалась належна дисципліна;

– виявляв інтерес до проведення уроків фізичної культури у ролі помічника вчителя і взагалі до педагогічної професії;

– на певному професійному рівні проводив фізкультхвилинки, рухливі перерви, а також інші фізкультурно-оздоровчі та спортивно-масові заходи у режимі навчального і продовженого дня школярів;

– якісно підготував звітну документацію і здав її у належний термін.

оцінка **«не зараховано»:**

– неефективно вирішував завдання практики, систематично допускав помилки у підборі методів і засобів під час проведення різних форм фізичного виховання;

– виявляв безвідповідальне ставлення до своєї роботи;

– систематично порушував трудову дисципліну;

– недбало підготував звітну документацію і не здав її у належний термін.

Кожен студент-практикант повинен:

1) бути помічником тренера під час навчально-тренувальних занять на етапі початкової підготовки за видом спорту (протягом 1 тижня).

2) провести не менш:

- **шести** навчально-тренувальних занять (на протязі 2-х тижнів);

- **одного** спортивного свята за видом спорту;

- **одного** фізкультурно-оздоровчого заходу з дітьми;

- **одної** бесіди з питань фізичного виховання та спорту;

- **одного** педагогічного аналізу навчально-тренувальних занять з виду спорту;

3) підготувати:

- залікову документацію.

Залікова документація підписується тренером, директором спортивного закладу, методистом кафедри здоров'я людини та фізичної культури.

Студентам, які пропустили з поважної чи неповажної причини частину практики і не виконали індивідуальний план за клопотанням деканату і рішенням ректора педагогічна практика

подовжується на відповідний строк без відриву від навчальних занять в інституті. Студентам, які пропустили більше 50% днів педагогічної практики, вона не визнається.

Студентів, які не пройшли педагогічну практику не переводять на наступний курс або відраховують з університету.

Література

Базова

1. Воловик Н.І. Тренерська практика: методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання та спорту вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. 42 с.

2. Воробйов М.І., Круцевич Т.І. Практика в системі фізкультурної освіти. К.: Олімпійська література, 2006. 192 с.

3. Концепція розвитку педагогічної освіти / МОН України, від 16.07.2018 р, наказ № 776.

4. Круцевич Т.Ю. Теорія і методика фізичного виховання різних груп населення. Київ: Олімпійська література, 2008.

5. Сергієнко Л.П. Практика студентів спеціальності «Олімпійський та професійний спорт»: навчальний посібник. Миколаїв: УДМТУ, 2003. 160 с.

6. Фізичне виховання. Сценарії спортивних свят. Х.: Вид. Група «Основа», 2008. 223 с.

7. Шиян Б.М., Папуша В.Г. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту: навч. посібник. Харків: «ОВС», 2005. 208 с.

